

OBSAH

VÝVOJ MANŽELSTVÍ A RODINY

Povaha manželských a rodinných vztahů	13
<i>Přirodní a společenská povaha manželství a rodiny 13 — Historická podmíněnost manželství a rodiny 15</i>	
Historické formy manželství a rodiny	16
<i>Společnost před vznikem manželství 16 — Nejstarší formy manželství 16 — Vznik individuální rodiny 18 — Monogamie 18 — Rodina v otrokářském společenském řádu 19 — Manželství a rodina ve feudální společnosti 20 — Monogamie v kapitalistickém společenském řádu 22 — Konkubínát 24 — Prostituce 25 —</i>	
Manželství a rodina v dějinách lidské kultury	25
<i>Manželství a rodina ve světovém názoru 25 — Manželství a rodina v umění 26</i>	
Z úvah klasiků o ženě a rodině	29

MODERNÍ RODINA

Vznik socialistické rodiny	35
Staré a nové v socialistické rodině	36
Životní úroveň a sociální diference	37
Úloha společenských spotřebních fondů	38
Zaměstnání žen a životní úroveň rodiny	39
<i>Postavení ženy v rodině a zaměstnání 39 — Rodina a domácnost 40 — Populační důsledky 41</i>	
Vzájemné vztahy muže a ženy	42
<i>Monogamie dnes a zítřka 43 — Jsou rozvody příznakem krize rodiny? 45 — Socialismus a rozvody 46 — Rozvody a děti 46</i>	
Problémy rodinné výchovy	47
<i>Nové rysy 47 — Rodinná a společenská výchova 48 — Klady a záporny 49</i>	

POHLAVNÍ ŽIVOT

Fyziologie pohlavního života

Mužské pohlavní ústrojí	52
<i>Mužské pohlavní žlázy 52 — Nadvarlata a chámovody 52 — Prostata a žlázy měchýřkové 52 — Mužský pohlavní úd 52 — Ejakulát 53</i>	
Ženské pohlavní ústrojí	53
<i>Hrma 53 — Poštěváček 54 — Velké stydké pysky 54 — Malé stydké pysky 54 — Panenská blána 54 — Pochva 54 — Děloha 54 — Vejcovod 55 — Vaječník 55</i>	
Pohlavní a psychická diference	56
<i>Druhotné pohlavní znaky 56 — Odištnosti duševní 57</i>	

Menstruace 58

Vývoj pohlavních orgánů 59

Poruchy ve vývoji pohlavních orgánů u chlapců 59 — *Poruchy ve vývoji pohlavních orgánů u dívek* 60 — *Poruchy pohlavní diferenciace* 60

Pohlavní dospívání 61

Chlapecké dospívání 61 — *Dívčí dospívání* 61 — *Poruchy dospívání* 62 — *Význam dospívání pro rozvoj osobnosti* 63

Pohlavní styk 63

Sbližovací fáze 63 — *Kopulativní fáze* 64 — *Uvolňovací fáze* 64 — *Průběh u muže a ženy* 65

Těhotenství 67

Plodové obaly 67 — *Délka a váha plodu* 68 — *Diagnóza těhotenství* 68 — *Růst a velikost dělohy v jednotlivých měsících těhotenství* 69 — *Výpočet termínu porodu* 69 — *Potrat* 69 — *Předčasný porod* 71 — *Mimoděložní těhotenství* 71 — *Těhotenství s více plody* 71

Porod 72

Průběh porodu 72 — *První doba porodní* 72 — *Druhá doba porodní* 73 — *Třetí doba porodní* 73 — *Nepravidelnosti porodu* 74 — *Komplikace za porodu* 75 — *Bezbolestný porod* 76

Šestinedělí 78

Změny na prsních žlázách 78 — *Péče o šestinedělky* 78 — *Komplikace v šestinedělí* 79

Neploidnost 80

Neploidnost muže 80 — *Neploidnost ženy* 82

Pohlavní hygiena

Pohlavní promiskuita 86

Pohlavní choroby 86

Nežádoucí otěhotnění 88

Antikoncepce 88

CITOVÉ VZTAHY MEZI MUŽEM A ŽENOU

Zamilovanost a láska 92

Volba partnera 94

Názorová a povahová shoča 95

Vhodný věk 96

Zdravotní stav 97

Předmanželské zkušenosti 98

Panenství 100

Předpoklady pro šťastné manželství 101

Tělesné soužití v manželství 104

Manželská nevěra 108

Některé příčiny nevěry 108 — *Důsledky nevěry* 109 — *Citové odcizení* 109

Poruchy v manželském soužití 110

Nedostatečný pohlavní vývoj 110 — *Funkční pohlavní poruchy* 110 — *Impotence* 110 — *Předčasný výron semene* 111 — *Frigidita* 112 — *Narušené vztahy* 114 — *Odchylky v zaměření pohlavního pudu* 115

Žena v zemědělství	491
<i>Žena a kolektivizace 491 — Počet a věková struktura žen 492 — Ženy ve funkcích 493 — Kvalifikace zemědělských žen 494 — Ocenění ženiny práce 495 — Pomoc družstev 495 — Žena a zemědělská technika 496</i>	
Perspektivy zaměstnaných žen	498
Klíč ke zvýšení zaměstnanosti žen	509
<i>Časový rozvrh zaměstnané ženy 510 — Podmínky k osvobození od domácí práce 511</i>	
Dětská zařízení — významná pomoc zaměstnaným matkám	513
<i>Jesle a jejich druhy 514 — Zásady provozu v jeslích 516 — Příplatky rodičů na děti v jeslích 516 — Mateřské školy a jejich druhy 517 — Zásady provozu v mateřských školách 518 — Příplatky rodičů na děti v mateřských školách 518 — Školní družiny, jejich zřízení, provoz a přijímání žáků 518 — Školní kluby a jejich náplň 519 — Školní jídelny a stravování dětí 519</i>	
Rychlost a kvalita — požadavky na služby obyvatelstvu	520
Dobrou chuť — nejen u rodinného stolu	522
Jak je to se společným stolem dnes a jak to bude zítra	523
Závodní stravování a fakta kolem	525
<i>Zřizování závodních jídelen 525 — Účast na závodním stravování 525 — Ceny jídel 526 — Příprava jídel 526 — Pomocné hospodářství 526 — Stravovací komise 526</i>	
Péče závodů a odborových organizací — předpoklad pro pomoc ženám	527

NĚKTERÉ SPECIFICKÉ PRACOVNĚ PRÁVNÍ OTÁZKY

Péče o těhotné ženy a matky	530
<i>Poskytování peněžité pomoci v mateřství 531 — Úprava pracovních vztahů a podmínek pro těhotné ženy a matky 533 — Přestávky ke kojení 533 — Zákaz rozvázání pracovního poměru 533 — Zaměstnání po návratu z mateřské dovolené 534 — Zákaz přeložení 535 — Úpravy pracovní doby 535</i>	
Nemocenské pojištění	535
<i>Věcné dávky 536 — Peněžité dávky 536 — Podpora při narození dítěte 538 — Pohřebné 538 — Podpora při ošetřování člena rodiny 538 — Nemocenské pojištění zemědělců 539 — Přídavky na děti 539</i>	
Sociální zabezpečení	541
<i>Hlavní zásady nové úpravy 541 — Druhy dávek důchodového zabezpečení 542 — Pracovní kategorie 543 — Doba zaměstnání 543 — Starobní důchod 543 — Poměrný starobní důchod 544 — Výše starobního důchodu 544 — Invalidní důchod 545 — Vdovský důchod 546 — Sirotčí důchod 546 — Důchod manželek 547 — Osobní důchod 547 — Sociální důchod 547 — Výchovné k důchodům 547 — Zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost 548 — Žoldáštní daň z důchodu 548 — Sociální zabezpečení družstevních rolníků 549</i>	

ŽENA A VEŘEJNÁ ČINNOST

- Rovnoprávnost žen je výsledkem dlouholetých bojů** 550
Ženy v orgánech státní moci 553
Poslankyně a aktivistky národních výborů 553 — *Výbory žen jsou nejlepší školou pro veřejné funkce* 554 — *Poslankyně Národního shromáždění a Slovenské národní rady* 555 — *Ženy a lidové soudnictví* 556
Podíl žen na práci Národní fronty 557
V Revolučním odborovém hnutí 557 — *V Československém svazu mládeže* 558 — *Ve Svazu československo-sovětského přátelství* 559 — *V Československém červeném kříži* 559 — *Ve Svazu protifašistických bojovníků* 560 — *Ve Svazu tělesné výchovy a sportu* 560 — *V družstevním hnutí* 560 — *Ve Svazu pro spolupráci s armádou* 560 — *V Československém svazu požární ochrany* 561
Výbor československých žen 561

MEZINÁRODNÍ HNUTÍ ŽEN

- Mezinárodní demokratická federace žen — MDFŽ** 566
Vznik a cíle MDFŽ 566 — *Kongresy svolávané Mezinárodní demokratickou federací žen* 567
Mezinárodní akce podporované nebo organizované MDFŽ 569
Práce Mezinárodní demokratické federace žen v OSN 571
Orgány Mezinárodní demokratické federace žen 572
Spolupráce Výboru československých žen s MDFŽ 572
Největší členské organizace MDFŽ v Evropě 573
Výbor sovětských žen 574 — *Svaz francouzských žen* 574 — *Svaz italských žen* 575 — *Demokratická liga finských žen* 575 — *Federace švýcarských žen za mír a pokrok* 576 — *Svaz německých demokratických žen* 576
Největší členské organizace MDFŽ v Asii a Africe 576
Všečínský demokratický svaz žen 578 — *Hnutí indonéských žen* 578 — *Národní federace indických žen* 579 — *Rada japonských žen na obranu lidských práv* 579 — *Konference cejlonských žen* 580 — *Demokratická organizace iránských žen* 580 — *Liga iráckých demokratických žen* 580 — *Liga za práva libanonských žen* 581 — *Svaz alžírských žen* 581 — *Národní svaz tuniských žen* 581 — *Organizace ghanských žen* 582 — *Výbor maliských žen* 582 — *Federace súdánských žen* 582 — *Svaz nigerijských žen* 582 — *Demokratická federace jihoafrických žen* 583
Pokrokové hnutí žen v Severní Americe 583
Kongres kanadských žen 583 — *Stávka amerických žen za mír* 584
Největší členské organizace MDFŽ v Latinské Americe 584
Demokratická federace kubánských žen 585 — *Revoluční svaz kubánských žen* 586 — *Svaz argentinských žen* 586 — *Federace brazilských žen* 587
Členská organizace MDFŽ v Austrálii 587
Svaz australských žen 587

PŘEDMLUVA

**I. MANŽELSTVÍ
A RODINA**

**VÝVOJ MANŽELSTVÍ
A RODINY**

Povaha manželských a rodinných vztahů	13
Historické formy manželství a rodiny	16
Manželství a rodina v dějinách lidské kultury	25
Z úvah klasiků o ženě a rodině	29

MODERNÍ RODINA

Vznik socialistické rodiny	35
Staré a nové v socialistické rodině	36
Životní úroveň a sociální diferenciacie	37
Úloha společenských spotřebních fondů	38
Zaměstnání žen a životní úroveň rodiny	39
Vzájemné vztahy muže a ženy	42
Problémy rodinné výchovy	47

POHLAVNÍ ŽIVOT

Fyziologie pohlavního života

Mužské pohlavní ústrojí	52
Ženské pohlavní ústrojí	53
Pohlavní a psychická diferenciacie	56
Menstruace	58
Vývoj pohlavních orgánů	59
Pohlavní dospívání	61

Pohlavní styk	63
Těhotenství	67
Porod	72
Šestinedělí	78
Neplodnost	80

Pohlavní hygiena

Pohlavní promiskuita	86
Pohlavní choroby	86
Nežádoucí otěhotnění	88
Antikoncepce	88

**CITOVÉ VZTAHY
MEZI MUŽEM A ŽENOU**

Zamilovanost a láska	92
Volba partnera	94
Názorová a povahová shoda	95
Vhodný věk	96
Zdravotní stav	97
Předmanželské zkušenosti	98
Panství	100
Předpoklady pro šťastné manželství	101
Tělesné soužití v manželství	104
Manželská nevěra	108
Poruchy v manželském soužití	110

**PRÁVNÍ ÚPRAVA
MANŽELSTVÍ A RODINY**

Vznik manželství	118
Vztahy mezi manžely	122
Práva a povinnosti rodičů	129
Účast společnosti při výkonu práv a povinností rodičů	137
Povinnosti dětí k rodině	139
Určení otcovství	140
Popření otcovství	142
Osvojení	144

Rozvod	147
Dědění majetku po manželovi	154
Tabulková příloha kap. Manželství a rodina	159

II. DĚTI V RODINĚ

VÝCHOVA K RODIČOVSTVÍ

Sexuální výchova	175
Mravní a citová výchova	176
Vliv celkového prostředí	176

MATKA A DÍTĚ

Vývoj dítěte

Předporodní vývoj dítěte	181
Růst dítěte	182
Období novorozenecké	184
Období kojenecké	186
Předškolní věk	190
Školní věk	191
Dospívání	192

Péče o dítě

Ošetřování novorozence	193
Péče o čistotu těla	195
Výživa dítěte	196
Oblek dítěte	209
Dětské bydlení	210
Pobyt na vzduchu	211
Tělesná výchova	212

VÝCHOVA DĚTÍ

O výchově dětí obecně

Vědecký základ výchovy	216
Zákonitosti vývoje	219
Zásady výchovy	221
Výchova rodinná	223
Výchova kolektivní	230

O výchově v jednotlivých vývojových stadiích

Novorozenec	232
Kojenec	235
Batole	239
Předškolní věk	247
Školní věk mladší	254
Školní věk starší	259
Období raného mládí (adolescence)	263

III. O SPOLEČENSKÉ VÝCHOVĚ

Pracovní kolektiv	274
Rodina	281
Spoolečenské příležitosti	296
Kdekolí mezi lidmi	306

IV. ZDRAVÍ A KRÁSA

HYGIENA ŽENY

Hlavní zásady	317
-------------------------	-----

ZDRAVÁ VÝŽIVA

Co je výživa	324
Fyziologie výživy	332
Trávení a vstřebávání potravy	336
Biologická hodnota potravin	338
Technologie výroby jídel	339
Hlavní zásady našeho jídelníčku	341
Denní rozvrh správné výživy	343
Úloha výživy v ochraně zdraví a při nemoci	346
Tabulky výživných hodnot potravin a jak se v nich vyznat	350

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Význam, cíl a prostředky tělesné výchovy	359
Zásady tělesné výchovy a sportů žen	360
Věková hranice a vhodná tělesná výchova	365
Doplňkové sporty a nápravná cvičení	367
Léčebná tělesná výchova a tělesná výchova v mateřství	370

KOSMETICKÁ PÉČE

Hygiena všedního dne	377
Denní péče o pleť	380
Péče o vlasy	384
Vzhledové vady a možnosti jejich odstraňování	385
Dekorativní kosmetika	389
O základních přípravcích péče o pleť	390

OBLÉKÁNÍ A VKUS

Člověk dělá šaty	392
Funkce obleku	396
O výrobě a prodeji obleků	401
O vzniku a vlastnostech látek, z nichž se šijí obleky	403
Tkaní, pletení, stávkařství	409
Úloha barev v oblékání	412
Zakládání a doplňování šatníku	415
Dětský šatník	416
Móda, sloh oblékání a osobitost	417

V. SOUČASNÁ DOMÁCNOST A JEJÍ PROVOZ

Bytová výstavba	422
Byt	423
Zamezení zbytečné námahy a ztráty času	426
Pohoda v bytě	427
Nábytek	433
Bytové textilie	437
Květiny v bytě	439
Kuchyňské pracoviště	440
Stolování	449
Plastické hmoty	451
Hygienická zařízení	454
Údržba bytu. Praní	455
Rodinný rozpočet	461

VI. ŽENY V ZAMĚSTNÁNÍ A VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ

ŽENA V ZAMĚSTNÁNÍ

Cesta od útisku ke svobodě	467
Žena v buržoazní ČSR	469
Zaměstnaná žena dnes	474
Studium při zaměstnání	487
Žena v zemědělství	491
Perspektivy zaměstnaných žen	498
Klíč k zvýšení zaměstnanosti žen	509
Dětská zařízení — významná po- moc zaměstnaným matkám	513

Rychlost a kvalita — požadavky na služby obyvatelstvu	520
Dobrou chuť — nejen u rodinného stolu	522
Jak je to se společným stolem dnes a jak to bude zítra	523
Závodní stravování a fakta kolem. Péče závodů a odborových organi- zací — předpoklad pro pomoc že- nám	525

NĚKTERÉ SPECIFICKÉ PRACOVNĚ PRÁVNÍ OTÁZKY

Péče o těhotné ženy a matky	530
Nemocenské pojištění	535
Sociální zabezpečení	541

ŽENA A VEŘEJNÁ ČINNOST

Rovnoprávnost žen je výsledkem dlouholetých bojů	550
Ženy v orgánech státní moci	553
Podíl žen na práci Národní fronty	557
Výbor československých žen	561

MEZINÁRODNÍ Hnutí ŽEN

Mezinárodní demokratická fede- race žen — MDFŽ	566
Mezinárodní akce podporované nebo organizované MDFŽ	569
Práce Mezinárodní demokratické federace žen v OSN	571
Orgány Mezinárodní demokratické federace žen	572
Spolupráce Výboru československých žen s MDFŽ	572
Největší členské organizace MDFŽ v Evropě	573
Největší členské organizace MDFŽ v Asii a Africe	576
Pokrokové hnutí žen v Severní Americe	583
Největší členské organizace MDFŽ v Latinské Americe	584
Členská organizace MDFŽ v Austrálii	587

REJSTŘÍK 589

PŘÁVNÍ ÚPRAVA MANŽELSTVÍ A RODINY

- Vznik manželství** 118
Žádost a doklady 118 — *Kde se uzavírá manželství?* 119 — *Další podmínky k uzavření manželství* 120 — *Kdy nevznikne platné manželství* 120 — *Dvojí manželství* 121 — *Nejbližší příbuzenství* 121 — *Nezletilost* 121 — *Duševní porucha* 122
- Vztahy mezi manžely** 122
Žít spolu 122 — *Být si věrni* 123 — *Vzájemně si pomáhat a vytvářet zdravé rodinné prostředí* 123 — *Společné rozhodování manželů* 124 — *Vzájemné zastupování manželů* 124 — *Vyživovací povinnost mezi manžely* 124 — *Nárok na výživné* 124 — *Výše výživného* 125 — *Kdy lze určené výživné měnit* 125 — *Bezpodílové spoluvlastnictví manželů* 125 — *Předmět bezpodílového spoluvlastnictví* 126 — *Co není předmětem bezpodílového spoluvlastnictví* 127 — *Vznik bezpodílového spoluvlastnictví* 127 — *Správa a užívání* 127 — *Ručení za dluhy jednoho manžela* 127 — *Zánik bezpodílového spoluvlastnictví* 127 — *Rozdělení společného majetku* 128 — *Společný byt* 128 — *Společné užívání pozemku* 128
- Práva a povinnosti rodičů** 129
Obsah rodičovských práv a povinností 129 — *Výchova dětí* 129 — *Výživné dětem* 130 — *Odvolaání proti rozsudku o výživném* 132 — *Výkon rozhodnutí* 133 — *Trestní odpovědnost* 134 — *Změna poměrů* 134 — *Žalohování výživného* 135 — *Povinnost řídít jednání dětí* 135 — *Určení příjmení a jména dítěte* 136 — *Změna příjmení* 137
- Účast společnosti při výkonu práv a povinností rodičů** 137
Omezení rodičovských práv 138 — *Zbavení rodičovských práv* 138 — *Odnětí dítěte rodičům* 139
- Povinnosti dětí k rodině** 139
- Určení otcovství** 140
Tři zákonné domněnky 140 — *Příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce* 141
- Popření otcovství** 142
Popření otcovství manželem matky dítěte 142 — *Popření otcovství určeného souhlasným prohlášením rodičů* 144 — *Popření otcovství generálním prokurátorem* 144
- Osvojení** 144
Osvojení zrušitelné 144 — *Osvojení nezrušitelné* 146
- Rozvod** 147
Rozvod podle dřívějších předpisů 147 — *Rozvod podle zákona o rodině* 148 — *Výchova a výživa dítěte po rozvodu* 151 — *Styk s dítětem* 151 — *Změna příjmení rozvedeného manžela* 151 — *Zánik bezpodílového spoluvlastnictví* 152 — *Společné užívání pozemku po rozvodu* 152 — *Byt po rozvodu* 152 — *Příspěvek na výživu rozvedeného manžela* 153
- Dědění majetku po manželovi** 154
Dědické právo pozůstalé manželky a dětí 154 — *Odmítnutí dědictví* 155 — *Dědická nezpůsobilost* 156 — *Dědění ze zákona* 156 — *Dědění ze závěti* 157 — *Odevzdání dědictví* 157
- Tabulková příloha kapitoly Manželství a rodina** 159

OBSAH

VÝCHOVA K RODIČOVSTVÍ

Sexuální výchova	175
Mravní a citová výchova	176
Vliv celkového prostředí	176

MATKA A DÍTĚ

Vývoj dítěte

Předporodní vývoj dítěte	181
Růst dítěte	182

Váha dítěte 182 — Délka dítěte 183

Období novorozenecké	184
-----------------------------	------------

Celková charakteristika 184 — Povrch těla 184 — Žduření mléčných žláz 185 — Svalstvo 185 — Oči a nos — 186 Dýchání a oběh krve 186 — Stolice a moč 186

Období kojenecké	186
-------------------------	------------

Celková charakteristika 186 — Kostra 186 — Nos a uši 187 — Páteř 187 — Nohy 187 — Břicho 187 — Dutina ústní 187 — Kvrtní a nosní dutina 188 — Stolice 188 — Moč 189 — Uvolňování předkožky 189 — Měření teploty 189 — Vývoj obranných schopností proti infekcím 190

Předškolní věk	190
-----------------------	------------

Celková charakteristika 190 — Vývoj protiinfekční odolnosti 190

Školní věk	191
-------------------	------------

Celková charakteristika 191 — Infekční onemocnění 191

Dospívání	192
------------------	------------

Celková charakteristika 192 — Znaký pohlavního dospívání 192 — Celkové změny 192 — Protiinfekční odolnost 192

Péče o dítě

Ošetřování novorozence	193
-------------------------------	------------

Novorozenecké oddělení 193 — Ošetření po porodu 193 — Koupání a ošetření pupečnicku 194 — Odchod domů 194 — Dítě nedonošené 194

Péče o čistotu těla	195
----------------------------	------------

Výživa dítěte	196
----------------------	------------

Celková spotřeba živých látek 196 — Výživa přirozená 200 — Kojení 201 — Přikrmování a odstavování 203 — Hygiena kojící ženy 204 — Umělá výživa 204 — Postup umělé výživy 206 — Výživa do dvou let 207 — Výživa po druhém roce 208

Oblek dítěte	209
---------------------	------------

Dětské bydlení	210
-----------------------	------------

Pobyt na vzduchu	211
Tělesná výchova	212

V Ý C H O V A D Ě T Í

O výchově dětí obecně

Vědecký základ výchovy **216**

Význam psychologie 216 — Jednota organismu 217 — Fyziologický mechanismus psychické činnosti 217 — Návyky a zlozvyky 218

Zákonitosti vývoje **219**

Růst a učení 219 — Vývojová stadia 219 — Uplatnění schopnosti 220 — Společenský vývoj 220 — Vzájemná souvislost vývojových složek 220

Zásady výchovy **221**

Příklad 221 — Jednotnost, důslednost 221 — Požadavky přiměřené věku 222 — Citový doprovod 222 — Prostředí 222

Výchova rodinná **223**

Význam rodiny ve výchově 223 — Spolupráce rodičů 223 — Funkce matky 224 — Funkce otce 225 — Funkce babičky 227 — Funkce sourozenců 227 — Výchova v neúplných a rozvrácených rodinách 228

Výchova kolektivní **230**

Organizace kolektivních zařízení 230 — Denní kolektivní zařízení 230 — Celotýdenní kolektivní zařízení 231 — Trvalá dětská zařízení 231 — Optimální podmínky výchovy 231

O výchově v jednotlivých vývojových stadiích

Novorozeneček **233**

Celková charakteristika 232 — Schopnosti novorozence 233 — Životaspráva novorozence 233 — Péče rovná se výchova 234

Kojenec **235**

Vývoj schopnosti 235 — Životaspráva a návyky 236 — Zaměstnání, hra, hračky 237 — Sociální vztahy a citový život 238

Batole **239**

Celková charakteristika 239 — Vývoj schopnosti 239 — Životaspráva a návyky 241 — Hra a zaměstnání 243 — Sociální vztahy a city 244 — Kázeň 246 — Tresty 246

Předškolní věk **247**

Celková charakteristika 247 — Rozvoj schopnosti 247 — Životaspráva 249 — Hra a zaměstnání 250 — City a charakter 251 — Příprava na školu 253

Školní věk mladší **254**

Celková charakteristika 254 — Vývoj schopnosti 255 — Škola a učení 256 — Mimoškolní zaměstnání a organizace volného času 256 — Sociální vztahy 257 — Citový život 258 — Vůle, kázeň, sebekázeň 259

Školní věk starší **259**

Celková charakteristika 259 — Rozvoj schopnosti 260 — Škola a učení 261 — Mimoškolní zaměstnání a zájmy 261 — Sociální a citový život 262 — Vůle, charakter, kázeň 262

Období raného mládí (adolescence) **263**

Celková charakteristika 263 — Schopnosti 264 — Zájmy 265 — Sociální a citový život 266 — Charakter, vůle, sebekázeň 268 — Vedení mladých lidí 269

OBSAH

SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA

- Pracovní kolektiv** 274
Ohleduplnost ke spolupracovníkům 275 — *Takt* 275 — *Kritika* 276 — *Chování představeného* 277 — *Chování podřízených vůči nadřízenému* 278 — *Chování podřízených vůči nadřízené ženě* 279 — *Kolegové mezi sebou* 279 — *Tykání* 280 — *Oblékání do zaměstnání* 280 — *Přijetí do zaměstnání* 281
- Rodina** 281
Kulturní vztahy mezi manžely 282 — *Žárlivost* 282 — *Nevěra* 283 — *Rozvod* 283 — *Děti* 284 — *Jak se chováte doma?* 285 — *Ranní úprava* 285 — *Snídaně* 286 — *Po návratu z práce domů* 286 — *Práce v domácnosti* 287 — *Odpočinek* 287 — *Před spaním* 288 — *Chování u stolu* 288 — *Prostírání stolu* 291 — *Svatba* 292 — *Narození dítěte* 293 — *Společenská výchova dětí* 294 — *Úmrtí* 296
- Společenské příležitosti** 296
Vzorný hostitel 296 — *Vzorný host* 299 — *Divadlo* 301 — *Na koncertě* 302 — *V kině* 302 — *Ve vinárně* 302 — *Společenský tanec* 303 — *Společenská pravidla při tanci* 304 — *Karneval* 306
- Kdekoli mezi lidmi** 306
V domě 306 — *Na ulici* 307 — *V obchodech* 308 — *V tramvaji* 308 — *Ve vlaku* 309 — *V letadle* 309 — *Na rekreaci* 310 — *Oslovování* 310

OBSAH

HYGIENA ŽENY

Hlavní zásady	317
<i>Správná výživa 317 — Tělesný pohyb 317 — Osobní hygiena a oblékání 318 — Hygiena za menstruace 319 — Vlivy prostředí 320 — Hygiena těhotné ženy 320</i>	

ZDRAVÁ VÝŽIVA

Co je výživa	324
<i>Výživa 324 — Potrava 324 — Živina 325 — Ferment (enzym) 325 — Bílkoviny 325 — Tuky 327 — Uhlowodany 328 — Minerální soli 328 — Vitamíny 329</i>	

Fyziologie výživy	332
<i>Fyziologické základy 332 — Stavba tkání 332 — Potřeba energie 332 — Zásoby 333 — Vnitřní prostředí 333 — Přeměna látková 333 — Tvorba energie 334 — Hlad a chuť 335 — Diferencovaná potřeba živin 335</i>	

Trávení a vstřebávání potravy	336
--------------------------------------	------------

Biologická hodnota potravin	338
------------------------------------	------------

Technologie výroby jídel	339
---------------------------------	------------

Jak správně postupovat 339 — Hygienická ochrana potravin 341

Hlavní zásady našeho jídelníčku	341
--	------------

Pestrá strava 341 — Výživová rovnováha 342 — Biologická hodnota výživy 342 — Čtyři zásady správného jídelníčku 342

Denní rozvrh správné výživy	343
------------------------------------	------------

Snídaně 343 — Dopolední přestávka 343 — Oběd 343 — Odpolední přesnídávka 344 — Večere 344 — Stolování a nápoje 345 — Jídlo v pravý čas 346

Úloha výživy v ochraně zdraví a při nemoci	346
---	------------

Výživové nedostatky 346 — Výživa a nemoci 347 — Nemoci cévní 348 — Nemoci kostí 348 — Chudokrevnost 348 — Otylost 349 — Arterioskleróza 350

Tabulky výživných hodnot potravin a jak se v nich vyznat	350
---	------------

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Význam, cíl a prostředky tělesné výchovy	359
---	------------

Zásady tělesné výchovy a sportů žen	360
--	------------

Anatomické zvláštnosti ženy 360 — Fyziologické zvláštnosti ženy 361 — Funkční rozdíly v různých životních obdobích 361 — Výhodné vlastnosti žen 364 — Nevýhodné vlastnosti žen 364 — Závěry pro tělesnou výchovu žen 365

Věková hranice a vhodná tělesná výchova	365
--	------------

Tělesná výchova dospívajících dívek 365 — Tělesná výchova dospělých žen 366 — Tělesná výchova žen starších a v přechodu 366

Doplňkové sporty a nápravná cvičení 367
Úloha doplňkových sportů a cvičení 367 — *Cvičky pro zaměstnané ustoje* 368 — *Cvičky pro zaměstnané vsedě* 369

Léčebná tělesná výchova a tělesná výchova v mateřství 370
Cvičení v těhotenství 370 — *Cvičení v šestineděli* 371

KOSMETICKÁ PÉČE

Hygiena všedního dne 377
Čistění kůže 378 — *Čistění zubů* 378 — *Ruce* 378 — *Nehty* 379 — *Dolní končetiny* 380

Denní péče o pleť 380
Kosmeticky dokonalá pleť 381 — *Mastná pleť* 381 — *Suchá pleť* 382 — *Smíšená pleť* 383 — *Přecitlivělá pleť* 384

Péče o vlasy 384

Vzhledové vady a možnosti jejich odstraňování 385
Stárnutí 386 — *Mazotok* 386 — *Trudovina (akne)* 387 — *Růžovka* 387 — *Nadměrný růst chloupků* 387 — *Pihy* 388 — *Jaterní nebo těhotenské skvrny* 388 — *Vitiligo* 388 — *Mateřská znaménka* 388 — *Bradavice* 389 — *Rozšířené cévky* 389 — *Milia* 389 — *Xanthelasma* 389 — *Tetováže* 389 — *Jizvy* 389 —

Dekoratívni kosmetika 389

O základních přípravcích péče o pleť 390

OBLÉKÁNÍ A VKUS

Člověk dělá šaty 392

Funkce obleku 396
Klimatická funkce 397 — *Úkonná funkce* 398 — *Hygienická funkce* 399 — *Estetická funkce* 399 — *Erotická funkce* 400 — *Výrobní funkce* 400

O výrobě a prodeji obleků 401
Mezinárodní kongresy módy 402 — *Průmyslová výroba* 402 — *Ruční výroba* 403

O vzniku a vlastnostech látek, z nichž se šijí obleky 403
Textilní vlákno 403 — *Bavlna* 404 — *Len* 404 — *Ovčí vlna* 404 — *Mykané příze* 405 — *Česané příze* 405 — *Přírodní hedvábí* 405 — *Umělá neboli chemická vlákna* 406 — *Viskóзовé hedvábí* 406 — *Stříž* 406 — *Acetátové hedvábí* 407 — *Vláčna z bílkovin* 407 — *Syntetická vlákna* 408 — *Polyamidová vlákna* 408 — *Polyesterová vlákna* 408 — *Akrylová vlákna* 409 — *Syntetické kožehyiny* 409 — *Směsi vláken* 409

Tkaní, pletení, stávkářství 409
Tkaní 409 — *Pletení výrobky* 411 — *Stávkářství* 412

Úloha barev v oblékání 412
Přírodní a syntetická barviva 412 — *Kombinování barev* 414 — *Neutrální, pestré a pastelové barvy* 414 — *Tepebný význam barev* 414 — *Teplé a studené barvy* 415 — *Míchání barev* 415 — *Psychologické působení barev* 415 — *Symbolika barev* 415

Zakládání a doplňování šatníku 415

Dětský šatník 416

Móda, sloh oblékání a osobitost 417

OBSAH

SOUČASNÁ DOMÁCNOST A JEJÍ PROVOZ

Bytová výstavba	422
Byt	423
<i>Funkce bytu 423 — Příslušenství 424 — Obytné místnosti 425</i>	
Zamezení zbytečné námahy a ztráty času	426
<i>Účelný výběr předmětů 426 — Účelné postupy a vhodné pracovní pomůcky 426 — Vhodné pracovní zařízení a nářadí 426 — Pracovní organizace 426</i>	
Pohoda v bytě	427
<i>Eстетika v bytě 427 — Osvětlení 429 — Vytápění 430 — Větrání 432</i>	
Nábytek	433
<i>Jídelní skupina 433 — Odpočivná křesla 434 — Lůžka 434 — Pracovní zařízení 435 — Úložná zařízení 435 — Dětský nábytek 436 — Odkladní a pomocné stolky a police 437</i>	
Bytové textilie	437
<i>Koberce 437 — Žáclony a závěsy 438 — Potahové látky 438</i>	
Květiny v bytě	439
Kuchyňské pracoviště	440
<i>Pracovní zařízení 440 — Tepelné spotřebiče 442 — Plynové spotřebiče 443 — Elektrické spotřebiče 444 — Spíže, spížní skříně 446 — Chladničky 447 — Nádobi na vaření 448 — Kuchyňské nářadí 448</i>	
Stolování	449
<i>Stolní nádobí 449 — Příbory 451</i>	
Plastické hmoty	451
<i>Termosety 451 — Termoplasty 452</i>	
Hygienická zařízení	454
Údržba bytu. Praní	455
<i>Organizace úklidu 455 — Úklidové pomůcky a nářadí 456 — Chemické prostředky úklidové 456 — Využití úložných prostorů 458 — Ukládání oděvů 458 — Praní 549 — Chemické prací prostředky 460 — Elektrické prací stroje 460</i>	
Rodinný rozpočet	461

OBSAH

ŽENA V ZAMĚSTNÁNÍ

- Cesta od útisku ke svobodě** 467
Kořeny ženina útisku 467 — Snahy o emancipaci 468 — Marxistické pojetí ženské otázky 468
- Žena v buržoazní ČSR** 469
Formální rovnoprávnost 469 — Vydělečně činné ženy 470 — Ženina práva v rodině 471 — Žena v pracovním právu 471 — Žena a politika 472 — Poměr fašismu k ženě 473
- Zaměstnaná žena dnes** 474
Ekonomická aktivita žen 474 — Důvody zaměstnanosti žen 477 — Výsledky průzkumu 478 — Uplatnění žen na pracovištích 479 — Mzdy, platy a příjmy 481 — Kvalifikace žen 482 — Ženy na vedoucích místech 484 — Více pozornosti pracujícím ženě! 485 — Vzťah kvalifikace a příjmů 486
- Studium při zaměstnání** 487
Podmínky studia 487 — Střední školy pro pracující 488 — Odborné a střední odborné školy 488 — Podnikové technické školy a podnikové instituty 488 — Zvláštní kursy 489 — Formy studia při zaměstnání 489 — Vysoké školy 489 — Pracovní úlevy a sociální zabezpečení 490 — Pomoc studujícím 490